

MEĐUNARODNI PROJEKT:

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 64/08) radi usklađivanja sa Amandmana I do XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine ("Službeni list Crne Gore", broj 38/13)

NARUČILAC PROJEKTA:

Ministarstvo pravde Crne Gore

Vuka Karadžića 3

81000 Podgorica

AUTOR PROJEKTA:

Prof. dr. sc. Jasna Omejec

redovni profesor na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, Republika Hrvatska

predsjednik Ustavnog suda Republike Hrvatske

član Komisije za demokratiju putem prava Saveta Evrope (Venecijanske komisije) iz Republike Hrvatske

JEZIK PROJEKTA:

Crnogorski

DATUM IZVRŠENJA I PREDAJE PROJEKTA:

PREDLOG

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA

ZAKONA O USTAVNOM SUDU CRNE GORE

Član 1

U Zakonu o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 64/08), u članu 2 stav 1 mijenja se i glasi:

"Ustavni sud jemči poštovanje i primjenu Ustava Crne Gore (u daljem tekstu: Ustav) i svoje djelovanje temelji na odredbama Ustava i Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore.

Ustavni sud je u odnosu prema drugim državnim organima samostalan i nezavisan organ."

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 2

Član 4 briše se.

Član 3

U članu 5 stav 1 mijenja se i glasi:

"Ustavni sud donosi poslovnik kojim se bliže uređuju unutrašnja organizacija, način rada i odlučivanja Ustavnog suda, izbor predsjednika Ustavnog suda, javnost rada Ustavnog suda, odnos Ustavnog suda sa učesnicima u postupku i javnošću, međunarodna pravna saradnja, stručno usavršavanje, kao i druga pitanja od značaja za njegov rad (u daljem tekstu: Poslovnik)."

Član 4

U Glavi II pod nazivom "ORGANIZACIJA USTAVNOG SUDA" poslije poglavlja "1. Predsjednik i sudija Ustavnog suda" dodaje se novi podnaslov koji glasi:

"1. Izbor sudije Ustavnog suda"

Član 5

U članu 6 stav 1 na kraju rečenice briše se tačka i dodaju se riječi: "i ovim zakonom."

St. 2 i 3 brišu se.

Član 6

Poslije člana 6 dodaju se novih osam članova i dvije podtačke koji glase:

"Član 6a

Sastav sudija Ustavnog suda treba u što većoj mjeri odražavati demokratsku strukturu društva, a u njemu trebaju biti podjednako zastupljeni pravnici sa radnim iskustvom u zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj vlasti te pravnici iz akademske zajednice.

Pripadnici manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori (u daljem tekstu: pripadnici manjine) imaju pravo na srazmjernu zastupljenost u Ustavnom sudu, u skladu sa ovim zakonom.

Jedan sudija Ustavnog suda bira se na predlog Odbora za ustavna pitanja i zakonodavstvo Skupštine Crne Gore (u daljem tekstu: nadležni odbor Skupštine) iz reda pripadnika manjine ako ispunjava uslove iz člana 6c stav 1 ovog zakona. U tom slučaju nadležni odbor Skupštine pri određivanju kandidata mora dati prednost tom pripadniku manjine.

Ako više predloženih pravnik iz reda pripadnika manjine ispunjavaju uslove, nadležni odbor Skupštine izabraće između njih jednog kandidata u skladu sa članom 6e st. 2, 3 i 4 ovog zakona, koga će predložiti Skupštini Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština).

Ako se na osnovu javnog poziva iz člana 6b ovog zakona ne predloži nijedan pravnik iz reda pripadnika manjine ili nijedan predloženi pravnik iz reda pripadnika manjine ne ispunjava uslove, mjesto sudije Ustavnog suda popunjava se drugim predloženim pravnikom koji ispunjava uslove, nezavisno od nacionalne pripadnosti.

a) Prethodni postupak određivanja kandidata za izbor sudije Ustavnog suda

Član 6b

Predsjednik Crne Gore, odnosno nadležni odbor Skupštine raspisuju javni poziv radi određivanja kandidata za izbor sudije, odnosno sudija Ustavnog suda (u daljem tekstu: javni pozivi).

Javni pozivi objavljuju se u "Službenom listu Crne Gore" u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja Ustavnog suda iz člana 10 stav 2 ovog zakona.

U javnom pozivu se određuje rok za predlaganje pravnika za kandidata, odnosno kandidate za sudiju, odnosno sudije Ustavnog suda (u daljem tekstu: predloženi pravници).

Pravo da na osnovu javnog poziva predlože pravnika, odnosno pravnike imaju sudovi, Državno tužilaštvo, Advokatska komora, pravni fakulteti, strukovna udruženja pravnika, nevladina udruženja kojima su ciljevi i djelatnost usmjereni na unapređenje demokratije, vladavine prava i zaštite ljudskih prava te političke stranke (u daljem tekstu: ovlašćeni predlagači). Pojedinaac ne može da na osnovu javnog poziva sam sebe predloži.

Ako se javni pozivi predsjednika Republike i nadležnog odbora Skupštine objavljuju u isto vrijeme, ovlašćeni predlagači ne mogu predložiti jednog pravnika na oba javna poziva.

Pisani predlozi ovlašćenih predlagača moraju biti obrazloženi i sadržavati podatke koji pokazuju da predlažu ugledne i istaknute pravnike u smislu člana 82 tačka 13, člana 91 stav 3 i člana 153 stav 4 Ustava.

Uz predlog se dostavljaju:

- 1) potrebne isprave i druga relevantna dokumentacija o predloženom pravniku kao dokaz da ima najmanje 40 godina života i 15 godina radnog iskustva u pravnoj struci (uvjerenje o državljanstvu, izvod iz matične knjige rođenih, biografija, bibliografija, potvrde poslodavaca o radnom stažu i poslovima koje je obavljao na svakom pojedinom radnom mjestu ili funkciji),
- 2) uvjerenje nadležnog organa uprave da je predloženi pravnik podmirio sve porezne i druge obaveze prema državi,
- 3) uvjerenje nadležnog organa da je predloženi pravnik nekažnjavan i da se protiv njega ne vodi krivični postupak,
- 4) ovjerena izjava predloženog pravnika da prihvata kandidaturu za sudiju Ustavnog suda ako ga predsjednik Crne Gore, odnosno nadležni odbor Skupštine odrede za kandidata,
- 5) ako je predloženi pravnik pripadnik manjine, ovjerena izjava tog pravnika da prihvata kandidaturu za sudiju Ustavnog suda iz reda pripadnika manjine ako ga nadležni odbor Skupštine odredi za kandidata u skladu sa članom 6a st. 3 i 4 ovog zakona.

Ispunjenje uslova iz stava 7 ovog člana podložno je sudskoj kontroli zakonitosti pred Upravnim sudom Crne Gore u skladu sa članom 6c st. 4, 5 i 6 ovog zakona.

Član 6c

Nakon isteka roka iz člana 6b stav 3 ovog zakona, predsjednik Crne Gore odnosno nadležni odbor Skupštine odmah dostavljaju sve primljene predloge Ministarstvu pravde Crne Gore, koje ispituje svaki predlog posebno i u roku od 15 dana donosi rješenje kojim pojedini predlog odbacuje, odbija ili usvaja nakon što utvrdi:

- 1) da li je predlog podnio ovlašćeni predlagač u skladu sa ovim zakonom, i
- 2) da li predloženi pravnik ispunjava uslove za izbor sudije Ustavnog suda iz člana 6b stav 7 ovog zakona.

Rješenje iz stava 1 ovog člana mora biti obrazloženo u odnosu na svakog predloženog pravnika. Rješenje se objavljuje u "Službenom listu Crne Gore".

Rješenje iz stava 1 smatra se upravnim aktom u smislu Zakona o upravnim sporovima protiv koga je dozvoljeno pokrenuti upravni spor pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Upravni spor pokreće državni tužilac ili drugi nadležni organ na osnovu vlastitog saznanja ili po prijavi u roku od 30 dana od dana objavljivanja rješenja iz stava 1 ovog člana u "Službenom listu Crne Gore", ako utvrdi da je tim rješenjem:

- određeni predlog usvojen iako pravnik nije bio predložen u skladu sa zakonom odnosno ne ispunjava uslove iz člana 6b stav 7 ovog zakona, čime je povrijeđen zakon u korist tog pravnika,
- određeni predlog odbačen ili odbijen iako je pravnik predložen u skladu sa zakonom odnosno ispunjava uslove iz člana 6b stav 7 ovog zakona, čime je povrijeđen zakon na štetu države (objektivna nezakonitost).

Upravni sud Crne Gore donosi presudu u roku koji omogućava da se postupak izbora sudije, odnosno sudija Ustavnog suda sprovede blagovremeno.

Ako utvrdi da je tužba osnovana u odnosu na pojedinog predloženog pravnika, Upravni sud Crne Gore u tom dijelu poništava rješenje iz stava 1 ovog člana i meritorno odlučuje o predmetnoj stvari.

Smatra se da je svaki predloženi pravnik za koga je u prethodnom postupku pravosnažno utvrđeno da ispunjava uslove za sudiju Ustavnog suda kvalifikovan da postane kandidat predsjednika Crne Gore odnosno nadležnog odbora Skupštine u postupku izbora sudije Ustavnog suda (u daljem tekstu: kvalifikovani pravnik).

b) Postupak izbora sudije Ustavnog suda

Član 6d

Predsjednik Crne Gore predlaže Skupštini sudiju, odnosno dvoje sudija Ustavnog suda najkasnije 45 dana od dana prijema presude Upravnog suda ili, ako tužba nije podnesena, najkasnije 45 dana od dana pravosnažnosti rješenja Ministarstva pravde iz člana 6c stav 1 ovog zakona.

U roku od 45 dana iz stava 1 ovog člana, predsjednik Crne Gore obavlja razgovor sa svakim kvalifikovanim pravnikom o čemu obavještava javnost. Predsjednik Crne Gore na osnovu prikupljenih podataka i rezultata razgovora predlaže Skupštini sudiju, odnosno dvoje sudija Ustavnog suda.

U predlogu iz stava 2 ovog člana predsjednik Crne Gore obrazlaže razloge zbog kojih smatra da je predloženi sudija Ustavnog suda ugledni i istaknuti pravnik u smislu člana 82 tačka 13, člana 91 stav 3 i člana 153 stav 4 Ustava. Ako predlaže dvoje sudija, za svakoga od njih potrebno je posebno obrazloženje.

Predlog iz stava 2 ovog člana predsjednik Crne Gore dostavlja predsjedniku Skupštine radi uvrštavanja na dnevni red sjednice. Uz svoj predlog, predsjednik Crne Gore dostavlja Skupštini i popis ostalih kvalifikovanih pravnika koji su učestvovali u postupku, zajedno sa njihovom dokumentacijom.

Član 6e

Nadležni odbor Skupštine predlaže Skupštini sudiju, odnosno sudije Ustavnog suda najkasnije 45 dana od dana prijema presude Upravnog suda ili, ako tužba nije podnesena, najkasnije 45 dana od dana pravosnažnosti rješenja Ministarstva pravde iz člana 6c stav 1 ovog zakona.

U roku od 45 dana iz stava 1 ovog člana, nadležni odbor Skupštine obavlja javni razgovor sa svakim kvalifikovanim pravnikom. Pitanja kvalifikovanim pravniku mogu postavljati i poslanici koji nijesu članovi nadležnog odbora Skupštine.

Nakon razmatranja dokumentacije i obavljenog razgovora članovi nadležnog odbora Skupštine sprovode raspravu zatvorenu za javnost u kojoj razmjenjuju mišljenja i zauzimaju stavove o tome može li se određeni kvalifikovani pravnik smatrati uglednim i istaknutim pravnikom u smislu člana 82 tačka 13, člana 91 stav 3 i člana 153 stav 4 Ustava. Zaključci sa rasprave zapisnički se konstatuju, a svaki član nadležnog odbora Skupštine ima pravo izjaviti na zapisnik svoje mišljenje o tome da li određeni kvalifikovani pravnik ispunjava uslove iz člana 82 tačka 13, člana 91 stav 3 i člana 153 stav 4 Ustava.

Nakon sprovedene rasprave, članovi nadležnog odbora Skupštine tajnim glasanjem biraju kandidata, odnosno kandidate za sudiju, odnosno sudije Ustavnog suda. Rezultati glasanja zapisnički se konstatuju.

Kvalifikovani pravnik koji je dobio najveći broj glasova smatra se kandidatom nadležnog odbora Skupštine za sudiju Ustavnog suda. Ako se sprovodi izbor više sudija Ustavnog suda, kandidatima se smatraju kvalifikovani pravnici koji su dobili najveći broj glasova članova nadležnog odbora Skupštine, a na popisu kandidata se rangiraju po broju dobijenih glasova, počev od prvog sa najvećim brojem glasova.

Ako dvoje ili više kvalifikovanih pravnika dobiju isti broj glasova za dobijanje statusa kandidata, na popisu kandidata koji se dostavlja Skupštini navode se abecednim redom prema početnom slovu prezimena.

Ako dvoje ili više kvalifikovanih pravnika dobiju isti najmanji broj glasova za dobijanje statusa kandidata, svi se smatraju kandidatima nadležnog odbora Skupštine nezavisno od toga šta će broj kandidata koji se predlaže Skupštini biti veći od broja sudija Ustavnog suda koji Skupština bira.

Ako iz reda pripadnika manjine ima više kvalifikovanih pravnika, nadležni odbor Skupštine sprovodi odvojeni postupak iz st. 2, 3 i 4 ovog člana u vezi sa članom 6a stav 4 ovog zakona za izbor jednog kandidata iz reda pripadnika manjine koga će predložiti Skupštini za sudiju Ustavnog suda. Kandidatom se smatra kvalifikovani pravnik koji je dobio najveći broj glasova. Ako su dva ili više kandidata dobila isti najveći broj glasova, odgovarajuće se primjenjuje pravilo iz stava 7 ovog člana.

Nadležni odbor Skupštine dostavlja predsjedniku Skupštine predlog sudije, odnosno sudija Ustavnog suda radi uvrštavanja na dnevni red sjednice. Uz predlog, nadležni odbor Skupštine dostavlja Skupštini i zapisnik iz stava 3 i 4 ovog člana te popis svih kvalifikovanih pravnika koji su učestvovali u postupku, zajedno sa njihovom dokumentacijom.

Član 6f

Nakon sprovedene rasprave, poslanici Skupštine glasaju pojedinačno o svakom predloženom sudiji Ustavnog suda. Ako se bira više sudija Ustavnog suda, predsjednik Skupštine može odlučiti da se sprovede tajno glasanje.

Predloženi kandidat smatra se izabranim sudijom Ustavnog suda ako za njega glasa dvotrećinska većina svih poslanika Skupštine.

Ako pojedini kandidat ne dobije potrebnu većinu iz stava 2 ovog člana, predsjednik Skupštine objavljuje da će se drugo glasanje sprovesti najranije za mjesec dana.

U drugom glasanju, predloženi kandidat smatra se izabranim sudijom Ustavnog suda ako za njega glasa tročetinska većina svih poslanika Skupštine.

Ako predloženi kandidat u drugom glasanju ne dobije potrebnu većinu iz stava 3 ovog člana, predsjednik Skupštine objavljuje da sudija Ustavnog suda nije izabran.

Član 6g

Neizabrani kandidat ima pravo protiv odluke Skupštine podnijeti ustavnu žalbu Ustavnom sudu ako smatra da su u postupku izbora sudije Ustavnog suda (član 6d do 6f ovog zakona) učinjene proceduralne greške koje su neposredno uticale na to da on nije izabran za sudiju Ustavnog suda.

Član 6f

Prije stupanja na funkciju, sudija Ustavnog suda polaže zakletvu pred Skupštinom.

Tekst zakletve glasi: 'Zaklinjem se da ću suditi po Ustavu i zakonu i da ću svoju funkciju vršiti časno, savjesno i nepristrasno!.'

Član 7

Poslije člana 6f dodaje se novi podnaslov koji glasi:

"2. Prestanak mandata sudije Ustavnog suda"

Član 8

Član 10 mijenja se i glasi:

"Poslije prvog sprovedenog postupka izbora po pravilima iz članova 6a do 6g ovog zakona, u svakom slijedećem postupku izbora sudiju Ustavnog suda predlaže predsjednik Crne Gore ako se novi sudija Ustavnog suda bira umjesto onog koji je u Ustavni sud prethodno izabran na predlog predsjednika Crne Gore, a nadležni odbor Skupštine ako se novi sudija Ustavnog suda bira umjesto onog koji je u Ustavni sud prethodno izabran na predlog tog odbora.

U skladu sa stavom 1 ovog člana, Ustavni sud obavještava Predsjednika Crne Gore odnosno Skupštinu o isteku mandata sudije Ustavnog suda najkasnije dvanaest mjeseci prije nastupanja razloga za prestanak funkcije.

Ustavni sud obavještava Skupštinu o ispunjenju uslova za starosnu penziju sudije Ustavnog suda najkasnije dvanaest mjeseci prije nastupanja razloga za prestanak funkcije. Ustavni sud o tome obavještava i predsjednika Crne Gore ako se radi o sudiji koga je predložio predsjednik Crne Gore."

Član 9

Poslije člana 10 dodaje se novi podnaslov koji glasi:

"3. Predsjednik Ustavnog suda"

Član 10

Poslije podnaslova iz člana 9 ovog zakona dodaje se novi član 10a koji glasi:

"Član 10a

Sudije Ustavnog suda iz svog sastava biraju predsjednika Ustavnog suda tajnim glasanjem, većinom glasova svih sudija, na vrijeme od tri godine.

Pravo kandidovanja za predsjednika Ustavnog suda nemaju sudije koji su prethodno obavljali funkciju predsjednika Ustavnog suda.

Postupak izbora predsjednika Ustavnog suda mora biti sproveden u roku koji omogućava da novoizabrani predsjednik stupi na funkciju na dan isteka mandata prethodnog, a najkasnije 30 dana prije isteka mandata aktuelnog predsjednika.

Postupak kandidovanja i izbora predsjednika Ustavnog suda uređuje se Poslovníkom."

Član 11

Član 11 mijenja se i glasi:

"Predsjednik Ustavnog suda predstavlja Ustavni sud pred državnim organima Crne Gore te drugim domaćim i međunarodnim organima, organizacijama i institucijama u zemlji i inostranstvu.

Predsjednik Ustavnog suda brine se za očuvanje nezavisnog položaja Ustavnog suda od svih državnih organa i za samostalnost u raspoređivanju sredstava iz budžeta Ustavnog suda radi ostvarivanja ustavne nadležnosti Ustavnog suda i urednog djelovanja i poslovanja Ustavnog suda.

Predsjednik Ustavnog suda saziva i predsjedava sjednicama Ustavnog suda te stručnim sastancima i kolegijumima sudija, usklađuje rad Ustavnog suda i vrši druge dužnosti utvrđene ovim zakonom, Poslovníkom i drugim aktima Ustavnog suda.

Predsjednik Ustavnog suda nije sudija izvjestilac u ustavnosudskom predmetu."

Član 12

Član 12 mijenja se i glasi:

"Predsjednik Ustavnog suda ima zamjenika koji zamjenjuje predsjednika Ustavnog suda u slučaju njegovog odsustva ili spriječenosti da obavlja funkciju i u drugim slučajevima utvrđenim Poslovníkom. Zamjenik predsjednika Ustavnog suda obavlja i druge poslove po ovlašćenju predsjednika Ustavnog suda.

Ustavni sud imenuje zamjenika predsjednika na predlog novoizabranog predsjednika Ustavnog suda. Postupak imenovanja zamjenika predsjednika Ustavnog suda i trajanje njegova mandata uređuje se Poslovníkom.

U slučaju prestanka funkcije predsjednika Ustavnog suda, do izbora novog, funkciju predsjednika obavlja zamjenik predsjednika Ustavnog suda, koji ima prava i obaveze predsjednika."

Član 13

Poslije člana 12 dodaje se novi podnaslov koji glasi:

"4. Službene oznake predsjednika i sudija Ustavnog suda"

Član 14

U članu 14 stav 2 riječi: "propisuje Ministarstvo pravde" zamjenjuju se riječima: "određuje Ustavni sud".

Član 15

Član 15 mijenja se i glasi:

"Ustavni sud ima generalnog sekretara, koga postavlja Ustavni sud na period od pet godina i može biti ponovo postavljen pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Tri mjeseca prije isteka funkcije generalni sekretar podnosi Ustavnom sudu završni pisani mandatni izvještaj o svom radu i radu Službe Ustavnog suda (u daljem tekstu: Služba) koji obrazlaže na sjednici Ustavnog suda. Ako Ustavni sud ne prihvati izvještaj, generalni sekretar ne može biti ponovo postavljen na tu funkciju.

Za svoj rad generalni sekretar je neposredno odgovoran predsjedniku Ustavnog suda. Generalni sekretar u februaru svake godine podnosi predsjedniku Ustavnog suda godišnji izvještaj o svom radu i radu Službe za prethodnu godinu. Ako predsjednik Ustavnog suda ocijeni da rad generalnog sekretara ili rad Službe u prethodne dvije godine zaredom nije bio zadovoljavajući, na sjednici Ustavnog suda može pokrenuti postupak njegovog razrješenja.

Generalni sekretar se stara o pripremanju i organizovanju sjednica Ustavnog suda, stara se i odgovoran je za sprovođenje akata Ustavnog suda, stara se o stručnom usavršavanju ustavnosudskih savjetnika i drugih državnih službenika i namještenika te obavlja stručne i druge poslove koje mu Ustavni sud povjeri u skladu sa ovim zakonom i Poslovníkom."

Član 16

U članu 17 stav 1 riječi: "Ustavnog suda (u daljem tekstu: Služba)" brišu se.

Član 17

Član 29 mijenja se i glasi:

"Ustavni sud odlučuje o pitanjima iz svoje nadležnosti na:

- sjednici svih sudija Ustavnog suda (u daljem tekstu: sjednica Ustavnog suda), i - na sjednici vijeća sastavljenom od troje sudija (u daljem tekstu: vijeće).

Ustavni sud održava redovne stručne sastanke o predmetima iz svoje nadležnosti na kojima, pored sudija, mogu biti prisutni generalni sekretar i ustavnosudski savjetnici, te kolegijume sudija na kojima

razmatra važnija pitanja u vezi sa funkcionisanjem, upravljanjem i sa međunarodnom saradnjom Ustavnog suda."

Član 18

Poslije člana 29 dodaju se dva nova člana koji glase:

"Član 29a

Sjednicu Ustavnog suda zakazuje i njome rukovodi predsjednik Ustavnog suda.

Kada predsjednik Ustavnog suda primi nacrt odluke ili rješenja od sudije izvjestioca, upućuje ga na sjednicu Ustavnog suda radi odlučivanja u predmetu, ako prethodno ne postupi u skladu sa stavom 3 ovog člana.

Predsjednik Ustavnog suda može odlučiti da se prije upućivanja nacrta odluke ili rješenja na sjednicu Ustavnog suda radi odlučivanja o predmetu, predmet raspravi na stručnom sastanku sudija.

Ustavni sud odlučuje na sjednici Ustavnog suda većinom glasova svih sudija, a svaki sudija ovlašćen je izdvojiti svoje mišljenje u kojem obrazlaže dodatne razloge zbog kojih se u potpunosti ili djelimično slaže sa donijetom odlukom ili rješenjem, odnosno razloge zbog kojih je u potpunosti ili djelimično protiv donijete odluke ili rješenja. Sudija koji je izdvojio svoje mišljenje ima pravo tražiti da se to mišljenje objavi u "Službenom listu Crne Gore" zajedno sa odlukom, odnosno rješenjem na koje se odnosi.

Uz sudije, na sjednici su prisutni i mogu učestvovati u raspravi generalni sekretar i ustavnosudski savjetnici, ako predsjednik Ustavnog suda ne odluči drugačije.

Učesnici u postupku i njihovi punomoćnici mogu tražiti da prisustvuju sjednici Ustavnog suda kad se odlučuje o njihovom predmetu, o čemu odlučuje predsjednik Ustavnog suda.

Na važnije sjednice Ustavnog suda mogu se pozvati i akreditovani novinari. Za televizijski i radio-prijenos iz Ustavnog suda potrebna je dozvola predsjednika Ustavnog suda.

Član 29b

Ustavni sud u vijeću odlučuje o ustavnoj žalbi. Broj vijeća i njihov djelokrug posla u vezi sa ustavnim žalbama određuje se Poslovníkom. Predsjednici i članovi vijeća određuju se godišnjim rasporedom poslova Ustavnog suda.

Sjednicu vijeća zakazuje i njome rukovodi predsjednik vijeća. Vijeće može odlučivati samo jednoglasno i u punom sastavu.

Ako se u vijeću ne postigne jednoglasnost ili vijeće zaključi da je predmet od šireg načelnog značaja za pravni poredak Crne Gore, o ustavnoj žalbi odlučiće se na sjednici Ustavnog suda u skladu sa članom 29a ovog zakona."

Član 19

U članu 32 tačka 3) riječi: "utvrđuje postojanje" zamjenjuju se riječima: "usvaja ustavnu žalbu zbog".

Član 20

Poslije člana 33 dodaje se novi član 33a koji glasi:

"Član 33a

Original odluke, odnosno rješenja potpisuje predsjednik Ustavnog suda ako su odluka, odnosno rješenje donijeti na sjednici Ustavnog suda, a predsjednik vijeća ako su odluka, odnosno rješenje o ustavnoj žalbi donijeti na sjednici vijeća.

Odluku, odnosno rješenje potpisuju i sudija izvjestilac i ustavnosudski savjetnik koji je učestvovao u pripremi predmeta.

Original odluke, odnosno rješenja čini sastavni dio spisa predmeta.

Generalni sekretar je odgovoran za autentičnost ovjerene kopije originalne odluke, odnosno rješenja koja se dostavlja učesnicima u postupku pred Ustavnim sudom, 'Službenom listu Crne Gore' za objavljivanje, licima iz člana 53 ovog zakona i drugim organima i licima kojima dostavljanje odredi predsjednik Ustavnog suda, odnosno predsjednik vijeća.

Ispravke odluka i rješenja potpisuje generalni sekretar."

Član 21

U članu 34 stav 2 poslije prve rečenice dodaje se nova rečenica koja glasi: "O objavljivanju tih odluka, odnosno rješenja odlučuje sjednica vijeća, odnosno sjednica Ustavnog suda na predlog sudije izvjestioca."

Član 22

Poslije člana 34 dodaje se novi član 34a koji glasi:

"Član 34a

Odluke Ustavnog suda su obavezne i izvršne i svako ih je dužan poštovati.

Svi državni i sudski organi, organi lokalne samouprave i pravna lica koja vrše javna ovlaštenja dužni su u okviru svoje nadležnosti izvršavati odluke Ustavnog suda, a njihovo izvršenje obezbeđuje, kada je to potrebno, Vlada Crne Gore.

Ustavni sud u odluci može odrediti način izvršenja odluke i odrediti organ koji je dužan izvršiti odluku."

Član 23

U Glavi III pod nazivom "POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM I PRAVNO DEJSTVO NJEGOVIH ODLUKA", u poglavlju "2. Postupak za ocjenu ustavnosti i zakonitosti", poslije člana 45 dodaje se novi podnaslov koji glasi:

"1) Pravno dejstvo odluka o utvrđenju neustavnosti i nezakonitosti "

Član 24

Poslije podnaslova iz člana 23 ovog zakona dodaje se novi član 45a koji glasi:

"Član 45a

Ako bi zbog prestanka važenja zakona za koji je Ustavni sud utvrdio da nije u saglasnosti sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno ako bi zbog prestanka važenja drugog propisa za koji je Ustavni sud utvrdio da nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom, na dan objavljivanja odluke Ustavnog suda u pravnom poretku Crne Gore nastala pravna praznina ili bi nastali strukturalni poremećaji u funkcionisanju pravnog područja koje uređuje zakon, odnosno drugi propis koji prestaje da važi, Ustavni sud u odluci određuje datum objavljivanja odluke u 'Službenom listu Crne Gore' i o tome upoznaje nadležne državne organe i javnost putem svoje web stranice, a učesnicima u postupku dostavlja odluku.

Ako se do datuma određenog u odluci iz stava 1 ovog članazakon usaglasi sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima odnosno drugi propis usaglasi sa Ustavom i zakonom, Ustavni sud neće objaviti odluku i rješenjem će obustaviti postupak."

Član 25

Član 46 mijenja se i glasi:

"Zakon ili drugi propis, odnosno pojedine njihove odredbe, za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nijesu saglasni sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno sa Ustavom i zakonom, ne mogu se primjenjivati na odnose koji su nastali prije objavljivanja odluke Ustavnog suda ako do tog dana nijesu pravosnažno riješeni.

Započeto, ali nedovršeno izvršenje konačnih i pravosnažnih pojedinačnih akata donijetih na osnovu zakona ili drugog propisa, odnosno pojedine njihove odredbe, za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nijesu saglasni sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno sa Ustavom i zakonom, obustaviće se."

Član 26

U članu 48 stav 1 poslije riječi: "pojedinačnog akta" dodaju se riječi: "odnosno radnje ili propuštanja".

Član 27

U članu 49 stav 1 poslije riječi: "pojedinačnim aktom" dodaju se riječi: "odnosno radnjom ili propuštanjem".

Član 28

U članu 50 dodaje se novi stav 2 koji glasi:

"Ustavna žalba se podnosi u roku od 60 dana od dana prestanka trenutne radnje ili propuštanja kojim se povrijedilo ili uskratilo ljudsko pravo i sloboda zajemčena Ustavom ako protiv te radnje, odnosno propuštanja nema djelotvornog pravnog sredstva. Ako se radi o radnji ili propuštanju koje neprekidno traje duže vrijeme, ustavna žalba može se podnijeti i dok ta radnja odnosno propuštanje traje, pod uslovom da podnosilac u ustavnoj žalbi argumentovano obrazloži zbog čega ta radnja odnosno propuštanje dovodi do trajne povrede nekog njegovog ustavnog prava, u čemu se trajna povreda tog ustavnog prava sastoji i da dokaže da protiv nje u pravnom poretku Crne Gore ne postoji djelotvorno pravno sredstvo."

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 29

U članu 51 stav 1 briše se tačka na kraju rečenice te se dodaju zarez i riječi: "odnosno lica kome je izdato specijalno punomoćje za podnošenje ustavne žalbe."

Član 30

U članu 53 na početku rečenice dodaju se riječi: "Na predlog sudije izvestioca" i zarez, a riječi: "u roku koji odredi Ustavni sud" brišu se.

Član 31

U članu 56 poslije stava 2 dodaju se nova dva stava koji glase:

"U slučaju iz stava 2 ovog člana i u slučaju kad donošenja novog pojedinačnog akta iz stava 1 ovog člana nije moguće (npr. kad je povreda učinjena radnjom ili propuštanjem nadležnog organa, a ne pojedinačnim aktom) ili se na način određen u stavu 1 ovog člana ne mogu ispraviti utvrđene povrede (npr. kad su povrede posljedica objektivnog stanja, kao što su uslovi života u zatvorima), odlukom kojom se usvaja ustavna žalba Ustavni sud će odlučiti i o zahtjevu podnosioca ustavne žalbe za novčanu naknadu materijalne, odnosno nematerijalne štete na ime pravičnog zadovoljenja za pretrpljenu povredu, kada je takav zahtjev postavljen.

Naknada iz stava 2 ovog člana se isplaćuje iz državnog budžeta u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njenu isplatu."

Članak 32

Iza člana 56 dodaje se novi član koji glasi:

"Član 56a

Ustavnu žalbu može izjaviti i lice koje smatra da mu je i nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i dalje povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku zbog toga:

- 1) što je njegovo pravno sredstvo odbijeno kao neosnovano, ili
- 2) što mu je dosuđen nesrazmjerno niski iznos novčane naknade radi pravičnog zadovoljenja, ili
- 3) što nadležni sud nije izvršio rješenje kojim je nadležni sudski organ u posljednjem stepenu odlučio o njegovom pravnom sredstvu za ubrzanje postupka u smislu Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku.

Ako u postupku iz stava 2 tačke 1) i 2) ovog člana utvrdi da je ustavna žalba osnovana, Ustavni sud utvrdiće povredu ustavnog prava podnosioca ustavne žalbe na suđenje u razumnom roku i po potrebi mu dosuditi novčanu naknadu na ime pravičnog zadovoljenja i odrediti nadležnom sudu rok za donošenje odluke.

Ako u postupku iz stava 2 tačka 3) ovog člana utvrdi da je ustavna žalba osnovana, Ustavni sud utvrdiće povredu ustavnog prava podnosioca ustavne žalbe na pravično suđenje i dosuditi mu

novčanu naknadu na ime pravičnog zadovoljenja te će nadležnom sudu odrediti rok za izvršenje rješenja.

O broju primljenih ustavnih žalbi za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i o odlukama iz st. 2 i 3 ovog člana Ustavni sud svakih šest mjeseci obavještava Vrhovni sud Crne Gore i Ministarstvo pravde Crne Gore."

Člana 33

Član 90 mijenja se i glasi:

"Sredstva za rad Ustavnog suda određuje Skupština na predlog Ustavnog suda, u skladu sa zakonom.

Budžet Ustavnog suda je sastavni dio državnog budžeta Crne Gore.

Ustavni sud samostalno raspolaže sredstvima budžeta Ustavnog suda. Predsjednik Ustavnog suda je nalogodavac za korišćenje sredstava budžeta Ustavnog suda.

Postupak za utvrđivanje predloga budžeta Ustavnog suda bliže se uređuje Poslovníkom."

Član 34

Postupci odlučivanja o ustavnim žalbama započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona će se nastaviti po ovom zakonu.

Član 35

Izuzetno od člana 6b stav 3 ovog zakona, na osnovu člana 5 Ustavnog zakona za sprovođenje Amandmana I do XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine ("Službeni list Crne Gore", broj 38/13; u daljem tekstu: Ustavni zakon), javni pozivi za izbor svih sudija Ustavnog suda raspisaće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Na izbor sudija Ustavnog suda iz stava 1 ovog člana primjenjuju se članovi 6a do 6g ovog zakona. Sudije Ustavnog suda čiji je mandat u toku mogu biti ponovo predloženi na tu funkciju u skladu sa novim pravilima izbora usklađenim sa Ustavom i propisanim ovim zakonom.

Dan stupanja na funkciju novoizabranih sudija Ustavnog suda određiće Skupština nakon što ih izabere. Skupština će istovremeno donijeti odluku da se danom stupanja na funkciju novoizabranih sudija Ustavnog suda dotadašnji sudije Ustavnog suda razrješavaju u skladu sa članom 5 stav 2 Ustavnog zakona. Na osnovu te odluke, za svakog dotadašnjeg sudiju Ustavnog suda nadležne stručne službe Skupštine izdaće pojedinačno rješenje o njegovim pravima i obavezama nakon prestanka funkcije.

Izuzetno, ako u postupku izbora koji se provode po ovom članu zakona Skupština ne izabere dovoljno sudija Ustavnog suda da bi Ustavni sud mogao uredno funkcionisati, Skupština donosi odluku da

dotadašnji sudija sa najviše radnog iskustva u Ustavnom sudu, koji nije ponovo izabran, ili po potrebi više njih redom, nastavljaju obavljati funkciju sudije Ustavnog suda do izbora novog sudije, odnosno sudija Ustavnog suda, a najkasnije do isteka mandata.

Odluke iz st. 4 i 5 ovog člana objaviće se u "Službenom listu Crne Gore".

Član 36

Ustavni sud će u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti Poslovnik sa odredbama ovog zakona.

Do usklađivanja Poslovnika primjenjivaće se Poslovnik Ustavnog suda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 33/09), ukoliko nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 37

Ovlašćuje se Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo Skupštine Crne Gore da u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona izradi njegov prečišćeni tekst.

Ovlašćuje se Odbor iz stava 1 ovog člana da u postupku izrade prečišćenog teksta uskladi brojčane oznake članova u cijelom tekstu ovog zakona po redosljedu, a da unutar članova svaki pojedini stav označi brojem u obostranoj zagradi: (1), (2), itd.

Član 38

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

O B R A Z L O Ž E N J E

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanima III stav 1, IV stav 2, XV i XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine ("Službeni list Crne Gore", broj 38/13) u vezi sa članom 5 Ustavnog zakona za sprovođenje Amandmana I do XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine ("Službeni list Crne Gore", broj 38/13; u daljem tekstu: Ustavni zakon), kojim je propisano da će se Zakon o Ustavnom sudu Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 64/08; u daljem tekstu: ZUSCG) uskladiti sa Amandmanima u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu Ustavnog zakona.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

1) U članu 5 stav 1 Ustavnog zakona propisano je da će se ZUSCG uskladiti sa Amandmanima u roku od 45 dana od dana stupanja na snagu Ustavnog zakona. U članu 8 Ustavnog zakona propisano je da će se u zakonima koji se usklađuju sa Amandmanima propisati odredba o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Ustavnom sudu, u skladu sa zakonom.

Shodno tome, ovim se zakonom usklađuju dijelovi ZUSCG-a sa Amandmanima III stav 1, IV stav 2, XV i XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine te se propisuju pravila o srazmjernoj zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Ustavnom sudu pri izboru sudija Ustavnog suda.

2) Amandmanom III stav 1 na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine propisano je da se tačka 13) člana 82 Ustava Crne Gore mijenja na način da Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština) "bira i razrješava sudije Ustavnog suda ...".

Amandmanom IV stav 2 na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine propisano je da u prvom glasanju dvotrećinskom većinom i u drugom glasanju tročetvinskom većinom svih poslanika najranije nakon mjesec dana, Skupština bira i razrješava sudije Ustavnog suda.

Amandmanom XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine propisano je da Ustavni sud ima sedam sudija koji se biraju na vrijeme od 12 godina. Sudije Ustavnog suda bira i razrješava Skupština, i to: dvoje sudija na predlog Predsjednika Crne Gore i pet sudija na predlog nadležnog radnog tijela Skupštine po raspisanom javnom pozivu koji predlagači sprovode. Sudija Ustavnog suda bira se iz reda istaknutih pravnika sa najmanje 40 godina života i 15 godina radnog iskustva u pravnoj struci. Sudije Ustavnog suda iz svog sastava biraju predsjednika Ustavnog suda na vrijeme od tri godine. Isto lice može biti birano samo jednom za predsjednika i sudiju Ustavnog suda. Predsjednik i sudija Ustavnog suda ne može vršiti poslaničku i drugu javnu funkciju niti obavljati drugu djelatnost.

Rješenja za izbor predsjednika i sudija Ustavnog suda koja su sadržana u Amandmanima III stav 1, IV stav 2 i XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine bitno se razlikuju od dosadašnjih ustavnih rješenja prema kojima je predsjednik Crne Gore predlagao Skupštini i predsjednika i sve sudije Ustavnog suda, a Skupština ih je birala većinom glasova svih poslanika. Sudije su bili birani na mandat od 9 godina i mogli su biti ponovo birani.

Amandmanima III stav 1, IV stav 2 i XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine obezbijedile su se pretpostavke za punu usklađenost nacionalnog pravnog okvira sa evropskim pravnim standardima kad je riječ o izboru predsjednika i sudija Ustavnog suda. To je potvrdila i Evropska komisija za demokratiju putem prava (Venecijanska komisija) u Nacrtu mišljenja o Nacrtu izmjena i dopuna tri ustavne odredbe koje se odnose na Ustavni sud, državnog tužioca i Sudski savjet Crne Gore (Mišljenje br. 677/2012, CDL(2013)033, Strazbur, 24. jun 2013. godine), u kojem je navedeno:

"D. Ustavni sud

21. Prema postojećem Ustavu, Skupština bira i razrješava dužnosti sudije Ustavnog suda, na predlog predsjednika Crne Gore (u originalu navedeno: "Republike"), bez kvalifikovane većine, uz mogućnost obnavljanja mandata. U tom pogledu, Venecijanska komisija je ranije istakla da ovaj način izbora ozbiljno podriva nezavisnost Ustavnog suda i da ne obezbjeđuje uravnoteženi sastav suda, kao i da to nije u skladu sa međunarodnim standardima. Venecijanska komisija je, stoga, preporučila da, ukoliko Skupština bira sudije Ustavnog suda, njihov izbor treba da se vrši dvotrećinskom većinom, uz mehanizam za sprečavanje zastoja u radu, kao i da ne bi trebalo da postoji mogućnost obnavljanja mandata sudija Ustavnog suda (CDL-AD(2007)047 §§ 122, 123; CDL-AD(2012)024 § 35). Komisija je istakla i da, iako model u kojem 'samo skupština bira' obezbjeđuje visok stepen demokratskog legitimiteta, mogućnost da druge državne institucije imenuju sudije Ustavnog suda ima prednost u tome što štiti imenovanje dijela članova Suda od političkih aktera (CDL-AD(2012)009 § 8).

22. Nacrt člana 153 definiše da Skupština bira i razrješava dužnosti sudije Ustavnog suda na predlog predsjednika Crne Gore (dva kandidata) i relevantnog skupštinskog odbora (pet kandidata) i to dvotrećinskom većinom. Uslov postizanja dvotrećinske većine pozdravljamo, jer je to bila jedna od čvrstih preporuka Venecijanske komisije.

23. Kao mehanizam za sprečavanje zastoja u radu, predložen je drugi krug glasanja, sa dvije mogućnosti: ili a) većinom svih poslanika, ili b) tropetinskom većinom. Venecijanska komisija smatra da je drugo rješenje sasvim jasno bolje, jer ova prva mogućnost ne bi predstavljala podsticaj za većinu da postigne kompromis sa manjinom, pa bi, samim tim, ostavljala prostor za izbor pet članova Suda koji bi svi pripadali partijama na vlasti.

24. U skladu sa preporukama Venecijanske komisije, nacrt člana 153 definiše da se dvanaestogodišnji mandat sudija Ustavnog suda ne može obnavljati.

25. Nacrt člana 153 definiše da predsjednika Ustavnog suda biraju članovi tog suda i Venecijanska komisija pozdravlja ovu odredbu (CDL-AD(2012)024 §§ 37-38).

26. Predlaganje kandidata od strane Predsjednika i skupštinskog odbora mora se vršiti na osnovu javnog poziva. To pozdravljamo, jer se time jača transparentnost postupka, a samim tim i povjerenje javnosti u Ustavni sud."

Najveći dio izmjena i dopuna u ovom zakonu odnosi se na usklađivanje sa Amandmanima III stav 1, IV stav 2 i XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine onog dijela ZUSCG-a kojim se uređuje izbor sudija Ustavnog suda jer je postupak izbora, predviđen Amandmanima, izuzetno složen.

3) Amandmanom XV na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine propisano je da Ustavni sud o ustavnoj žalbi odlučuje u vijeću sastavljenom od troje sudija. Vijeće može odlučivati samo jednoglasno i u punom sastavu. Ako se u vijeću ne postigne jednoglasnost, o ustavnoj žalbi odlučuje Ustavni sud većinom glasova svih sudija.

Budući da prema dosadašnjim ustavnim rješenjima Ustavni sud nije odlučivao u vijećima, Amandman XV takođe zahtijeva izmjene ZUSCG-a i razradu novog ustavnog rješenja.

4) Budući da je ZUSCG donijet prije 5 godina i da do danas nije ni mijenjan ni dopunjavan, ovim se zakonom mijenjaju i pojedina rješenja u važećem zakonskom tekstu koja nijesu vezana uz Amandmane na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013 godine.

Radi se o poboljšanju pojedinih postojećih zakonskih rješenja radi njihova usklađivanja sa evropskim pravnim standardima. Obzirom da je Crna Gora član Saveta Evrope i stranka Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija), odnosno da je pod jurisdikcijom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu (u daljem tekstu: Evropski sud), ovim se zakonom usaglašavaju sa praksom tog suda pojedine odredbe kojima se uređuje ustavna žalba, to jest obim pravne zaštite koji se pruža u postupku po ustavnoj žalbi, zaštita prava na suđenje u

razumnom roku, pravni učinci odluka Ustavnog suda i način reparisanja štete koja je učinjena utvrđenom povredom ljudskog prava ili osnovne slobode.

Predložene izmjene odredaba ZUSCG-a o ustavnoj žalbi nisu obimne, ali su značajne. Ustavna žalba pred Ustavnim sudom je centralno domaće pravno sredstvo koje ima istu funkciju kao i predstavka pred Evropskim sudom. Šta je veći stepen usaglašenosti između ustavne žalbe i predstavke, to je i veći stepen jemstva da će se sporovi rješavati unutar nacionalnih granica, a ne pred Sudom u Strazburu. Polazeći od principa supsidijarnosti u zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, koji je osnovni princip na kojem se zasniva djelovanje Evropskog suda, ustavnu žalbu potrebno je osnažiti tako da u većoj mjeri bude usaglašena sa institutom predstavke pred Sudom u Strazburu.

Ostale izmjene su vezane uz ustavni položaj Ustavnog suda, organizaciju rada u Ustavnom sudu, objavljivanje odluka Ustavnog suda i sredstva za rad Ustavnog suda.

III USAGLAŠENOST SA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predmetni zakon nije potrebno usklađivati sa relevantnim propisima Evropske unije, jer ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno obezbijediti usklađenost.

IV OBRAZLOŽENJE ZAKONSKIH RJEŠENJA

Član 1 – Ovim odredbama jasnije se uređuje položaj Ustavnog suda u pravnom poretku Crne Gore. Određuje se da Ustavni sud jemči poštovanje i primjenu Ustava, da svoje djelovanje temelji na odredbama Ustava i ZUSCG-a i da je u odnosu prema drugim državnim organima samostalan i nezavisan organ.

Član 2 – Ovom se odredbom briše dosadašnji član 4 koji je propisivao da "sredstva i uslove za rad Ustavnog suda obezbjeđuje država" jer je nepotreban. Sredstva za rad Ustavnog suda uređuju se u članu 33 ZUSCG-a.

Član 3 – Ovom se odredbom preciznije uređuje sadržaj Poslovnika Ustavnog suda. Propisuje se da se Poslovníkom bliže uređuju i unutrašnja organizacija Ustavnog suda, i izbor predsjednika Ustavnog suda, i javnost rada Ustavnog suda, i odnos Ustavnog suda sa učesnicima u postupku, koja pitanja u važećem tekstu ZUSCG-a nijesu bila navedena.

Član 4, član 5 i član 6 – U članovima 4, 5, i 6 propisan je potpuno novi postupak izbora sudija Ustavnog suda u skladu sa Amandmanima III stav 1, IV stav 2 i XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine.

Radi se o izuzetno složenom postupku izbora u kojem prvi put postoje dva Ustavom ovlašćena predlagača sudija Ustavnog suda (predsjednik Republike i nadležni odbor Skupštine). Amandman XVI stav 3 na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine izričito propisuje da Skupština bira i razrješava "dvoje sudija na predlog Predsjednika Crne Gore i pet sudija na predlog nadležnog radnog tijela Skupštine po raspisanom javnom pozivu koji *predlagači sprovode*". To znači da se Amandmanom XVI stav 3 na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine bitno izmijenila pozicija predsjednika Crne Gore, koji je do sada bio jedini predlagač i predsjednik i sudija Ustavnog suda, a kandidate je određivao u postupku koji nije bio javan.

U novim uslovima koje je propisao Amandman XVI stav 3 na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine, postupak po javnom pozivu koji vodi predsjednik Crne Gore mora biti usaglašen sa postupkom po javnom pozivu koji vodi nadležni odbor Skupštine jer se u izborima sudija Ustavnog suda mora obezbijediti principijelna jednakost svih predloženih pravnika odnosno svih kandidata, nezavisno od formalnog predlagača. Drugom riječima, ovim se zakonom mora obezbijediti da pravni položaj predloženih pravnika odnosno kandidata u osnovi bude jednak i u postupku pred predsjednikom Crne Gore i u postupku pred nadležnim odborom Skupštine.

Nadalje, odredba Amandmana XVI stav 3 na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine o "javnom pozivu" koji raspisuje oba predlagača (i predsjednik Republike i nadležni odbor Skupštine) pretpostavlja da prvo tim predlagačima neko treći treba predložiti pojedine pravnike kao moguće kandidate za izbor na tu funkciju. Drugim riječima, izbori sudija Ustavnog suda po ovim novim pravilima specifični su po tome što se sastoje od više sukcesivnih postupaka. Prvi je prethodni postupak u kome treća lica predlažu predsjedniku Crne Gore odnosno nadležnom odboru Skupštine pojedine pravnike kao moguće kandidate za sudiju Ustavnog suda. U tom je prethodnom postupku potrebno odlučiti i da li predloženi pravnici uopšte ispunjavaju uslove za sudiju Ustavnog suda propisane Ustavom, što je odmah povezano i sa sudskom kontrolom zakonitosti takvih odluka. Drugi je postupak u kome predsjednik Republike odnosno nadležni odbor Skupštine određuju konkretnog kandidata koga će predložiti Skupštini za sudiju Ustavnog suda između onih koji su im predloženi na osnovu javnog poziva i za koje je pravosnažno utvrđeno da ispunjavaju uslove. Treći je postupak samog izbora sudije Ustavnog suda u Skupštini. Tome treba dodati i posebni postupak izbora sudije

Ustavnog suda iz reda pripadnika manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica u Crnoj Gori.

Cijeli postupak čini još složenijim činjenica da se radi o izborima koji u sebi sadrže i pravne i nepravne elemente. Pravni elementi vezani su uz proceduru predlaganja i uslove koje moraju ispunjavati potencijalni kandidati za izbor sudije Ustavnog suda. Za ispitivanje tih elemenata ovlašćuje se Ministarstvo pravde, kao najviši organ državne uprave u oblasti pravosuđa, čime su obezbijeđeni neophodna stručnost i objektivnost, ali je uklonjena i opasnost da se pojave različita tumačenja oko toga da li predloženi pravnici ispunjavaju uslove (posebno različita tumačenja oko toga šta se ima smatrati "radnim iskustvom u pravnoj struci"), koja bi opasnost postojala kada bi kontrolu ispunjavanja tih uslova vršila odvojeno dva različita organa (služba predsjednika Crne Gore i služba nadležnog odbora Skupštine). Nepravni elementi vezani su uz vrijednosne ocjene o tome je li predloženo lice "ugledni", odnosno "istaknuti" pravnik (Amandmani III stav 1 i IV stav 2, odnosno Amandman XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine), pa te ocjene ne podliježu pravnoj kontroli. U takvoj je situaciji neophodno pravne elemente izbora odvojiti od onih elemenata koji se temelje na vrijednosnim procjenama.

Shodno tome, cijeli postupak izbora sudija Ustavnog suda uređen je tako da je podijeljen na prethodni postupak po javnom pozivu u kojem se određuju kvalifikovani pravnici kao mogući kandidati za sudiju Ustavnog suda, sa jedne strane, i na postupak izbora sudije Ustavnog suda, sa druge strane. Taj postupak obuhvata i određivanje u prethodnom postupku konkretnih kandidata za tu funkciju iz reda kvalifikovanih pravnika.

Svrha preciznog zakonskog uređenja postupka izbora sudija Ustavnog suda je osiguranje zakonitosti, javnosti i transparentnosti. Time se stvaraju pretpostavke da se političke tenzije, koje su po prirodi stvari uvijek vezane uz izbore sudija Ustavnog suda, svedu na podnošljivu mjeru u demokratskom društvu. Svrha takvog zakonskog uređenja je i spriječavanje pravnih sporova, ali i negativnog spoljašnjeg utiska o izabranim sudijama Ustavnog suda, čime se osnažuje njihova pozicija u javnosti i povećava stupanj povjerenja u ustavno sudstvo.

Član 7 i član 8 – Budući da postoje dva predlagača sudija Ustavnog suda (predsjednik Crne Gore i nadležni odbor Skupštine), a da se sastav Ustavnog suda može mijenjati u toku njihovog mandata iz različitih razloga (ispunjenje uslova za penziju, ostavka, razrješenje, i sl.), ovim se odredbama propisuju pravila o tome kada će koji predlagač u takvim slučajevima biti ovlašćen predložiti sudiju Ustavnog suda. Tako predsjednik Crne Gore predlaže sudiju ako se novi sudija Ustavnog suda bira umjesto onog koji je u Ustavni sud prethodno izabran na predlog predsjednika Crne Gore, a nadležni odbor Skupštine ako se novi sudija Ustavnog suda bira umjesto onog koji je u Ustavni sud prethodno izabran na predlog tog odbora.

Rok u kojem Ustavni sud mora obavijestiti predsjednika Crne Gore odnosno Skupštinu o isteku mandata sudije Ustavnog suda produžava se na dvanaest mjeseci prije nastupanja razloga za prestanak funkcije, umjesto dosadašnjih šest. Produženje je neophodno zbog složenog i dugotrajnog postupka izbora sudija Ustavnog suda, koji u prethodnom postupku uključuje i mogućnost vođenja upravnog spora.

Član 10 i član 11 – Ovim se odredbama uređuje izbor predsjednika Ustavnog suda i njegove nadležnosti. Dosada je predsjednika Ustavnog suda birala Skupština na predlog predsjednika Crne Gore, a po novim pravilima biraju ga sudije Ustavnog suda između sebe. Odredbe propisuju da se predsjednik Ustavnog suda bira tajnim glasanjem, većinom glasova svih sudija, na vrijeme od tri godine. Pravo kandidovanja za predsjednika Ustavnog suda nemaju sudije koji su prethodno obavljali funkciju predsjednika Ustavnog suda. Postupak izbora predsjednika Ustavnog suda mora biti sproveden u roku koji omogućava da novoizabrani predsjednik stupi na funkciju na dan isteka mandata aktualnog predsjednika, a postupak se mora početi sprovoditi najkasnije 30 dana prije isteka mandata aktualnom predsjedniku. Poslovníkom će se bliže urediti postupak kandidovanja i izbora predsjednika Ustavnog suda.

Dalje je propisano da predsjednik Ustavnog suda predstavlja Ustavni sud pred državnim organima Crne Gore te drugim domaćim i međunarodnim organima, organizacijama i institucijama u zemlji i inostranstvu i da se brine za očuvanje nezavisnog položaja Ustavnog suda od svih državnih organa i za samostalnost u raspoređivanju sredstava iz budžeta Ustavnog suda radi ostvarivanja ustavne nadležnosti Ustavnog suda i urednog djelovanja i poslovanja Ustavnog suda. Navode se i drugi poslovi koje obavlja. Posebno se naglašava da predsjednik Ustavnog suda nije sudija izvjestilac ni u jednom ustavnosudskom predmetu.

Član 12 – Ovom se odredbom propisuje da predsjednik Ustavnog suda ima zamjenika koji ga zamjenjuje u slučaju njegovog odsustva ili spriječenosti da obavlja funkciju i u drugim slučajevima utvrđenim Poslovníkom. Propisuju se osnovna pravila izbora zamjenika predsjednika Ustavnog suda, a bliže uređenje prepušta se Poslovníku. Ova izmjena je bila neophodna jer do sada Ustavni sud formalno nije imao zamjenika predsjednika Ustavnog suda zakonskog ranga, već samo poslovníčkog.

Član 13 i član 14 – Članom 13 dodaje se novi podnaslov u Glavu II ZUSCG-a koji glasi: "Službene oznake predsjednika i sudija Ustavnog suda". U članu 14 propisuje se da oblik i sadržinu legitimacije, kao i način vođenja evidencije o izdatim legitimacijama predsjednika i sudija Ustavnog suda određuje Ustavni sud, a ne Ministarstvo pravde kao što je propisano u važećem tekstu ZUSCG-a.

Član 15 i član 16 – Ovim se odredbama mijenjaju važeće odredbe ZUSCG-a o generalnom sekretaru Ustavnog suda. Izmjene su neophodne jer do sada nije bila uređena odgovornost generalnog

sekretara Ustavnog suda za stanje u Ustavnom sudu u poslovima koji su u njegovoj nadležnosti. Sada se propisuje opšta odgovornost generalnog sekretara Ustavnom sudu, ali i neposredna odgovornost generalnog sekretara predsjedniku Ustavnog suda. Propisuje se da tri mjeseca prije isteka funkcije generalni sekretar podnosi Ustavnom sudu završni pisani mandatni izvještaj o svom radu i radu Službe Ustavnog suda koji obrazlaže na sjednici Ustavnog suda. Ako Ustavni sud ne prihvati izvještaj, generalni sekretar ne može biti ponovo postavljen na tu funkciju. Sa druge strane, generalni sekretar u februaru svake godine podnosi predsjedniku Ustavnog suda godišnji izvještaj o svom radu i radu Službe za prethodnu godinu. Ako predsjednik Ustavnog suda ocijeni da rad generalnog sekretara ili rad Službe u prethodne dvije godine zaredom nije bio zadovoljavajući, na sjednici Ustavnog suda može pokrenuti postupak njegovog razrješenja. Član 17 sadrži samo nomotehničku ispravku.

Član 17 – Ovom se odredbom usklađuje ZUSCG sa Amandmanom XV na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine koji propisuje da Ustavni sud o ustavnoj žalbi odlučuje u vijeću sastavljenom od troje sudija. Prema dosadašnjim ustavnim rješenjima, Ustavni sud nije odlučivao u vijećima. Osim toga, predviđa se da Ustavni sud održava redovne stručne sastanke o predmetima iz svoje nadležnosti, ali i kolegijume sudija na kojima razmatra važnija pitanja u vezi sa funkcionisanjem, upravljanjem i sa međunarodnom saradnjom Ustavnog suda. Te su izmjene neophodne jer su zadaci Ustavnog suda sve složeniji kako se poredak Crne Gore postepeno usklađuje sa evropskim pravnim standardima. Zato je neophodno da sudije zasijedaju i izvan formalnih sjednica Ustavnog suda ili sjednica vijeća i raspravljaju o svim bitnim pitanjima za razvoj ustavnog sudstva u Crnog Gori.

Član 18 i član 19 – Članom 18 dopunjava se ZUSCG novim odredbama koje uređuju postupak odlučivanja na sjednicama Ustavnog suda i sjednicama vijeća. Iako se radi o odredbama pravno-tehničkog karaktera, te su odredbe bitne za pravilno i transparentno postupanje Ustavnog suda pri odlučivanju o pitanjima iz svoje nadležnosti. Član 19 sadrži samo nomotehničku ispravku.

Član 20 i član 21 – Budući da po osnovu Amandmana XV na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine Ustavni sud odlučuje i na sjednici Ustavnog suda i na vijećima, ovim se odredbama propisuje ovlašćeno lice za potpisivanje odluka i rješenja Ustavnog suda te se propisuje odgovornost generalnog sekretara za autentičnost ovjerene kopije originalne odluke, odnosno rješenja, koja se dostavlja učesnicima u postupku pred Ustavnim sudom i drugim organima i licima. Takođe se propisuje da ispravke odluka i rješenja potpisuje generalni sekretar. Član 21 bliže određuje tko odlučuje o objavljivanju odluka, odnosno rješenja koje po ZUSCG-u nije obavezno objavljivati.

Član 22 – U članu 151 st. 3 i 4 Ustava propisano je da je odluka Ustavnog suda "obavezna i izvršna" i da "izvršenje odluke Ustavnog suda, kada je to potrebno, obezbjeđuje Vlada". U dosadašnjem tekstu ZUSCG-a te ustavne odredbe nijesu bile razrađene. Članom 22 ovog zakona one se razrađuju na način da se propisuje kako je odluke Ustavnog suda svako dužan poštovati i kako su svi državni i sudski organi, organi lokalne samouprave i pravna lica koja vrše javna ovlašćenja dužni u okviru svoje nadležnosti izvršavati odluke Ustavnog suda zbog čega Ustavni sud u odluci može odrediti način

izvršenja odluke i odrediti organ koji je dužan izvršiti odluku. Takvim se rješenjem stvaraju pretpostavke da se smanji broj predmeta iz Crne Gore pred Evropskim sudom, ali i broj presuda tog suda protiv Crne Gore, budući da Ustavni sud ovime dobiva ovlašćenje da nalaže državi pozitivne obaveze, šta je dosada radio isključivo Evropski sud.

Član 23 i član 24 – Članom 23 dodaje se u Glavu III novi podnaslov pod nazivom "Pravno dejstvo odluka o utvrđenju neustavnosti i nezakonitosti", a članom 24 razrađuje se član 152 stav 1 Ustava koji propisuje da "kad Ustavni sud utvrdi da zakon nije u saglasnosti sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno da drugi propis nije saglasan sa Ustavom i zakonom, taj zakon i drugi propis prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda". Ta ustavna odredba zahtijeva adekvatnu primjenu u praksi jer praktičan pravni život pokazuje da u pojedinim slučajevima objavljivanje odluke kojom se ukida zakon ili drugi propis u "Službenom listu Crne Gore" može dovesti do nesagledivih štetnih posljedica za pravni poredak ako bi isti dan taj zakon odnosno drugi propis prestao važiti. Zato se u članu 24 propisuje da ako bi zbog prestanka važenja zakona za kojeg je Ustavni sud utvrdio da nije u saglasnosti sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno ako bi zbog prestanka važenja drugog propisa za kojeg je Ustavni sud utvrdio da nije u saglasnosti sa Ustavom i zakonom, na dan objavljivanja odluke Ustavnog suda u pravnom poretku Crne Gore nastala pravna praznina ili bi nastali strukturalni poremećaji u funkcionisanju pravnog područja koje uređuje zakon, odnosno drugi propis koji prestaje da važi, Ustavni sud u odluci određuje datum objavljivanja odluke u 'Službenom listu Crne Gore' i o tome upoznaje nadležne državne organe i javnost putem svoje web stranice, a učesnicima u postupku dostavlja odluku. Time se obezbjeđuje neophodno vrijeme da Skupština donese novi zakon ili da izmijeni postojeći zakon u dijelovima za koje je Ustavni sud utvrdio da su neustavni, odnosno da to učini ovlašćeni donosilac drugog propisa. Ako se do datuma određenog u odluci zakon usaglasi sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima odnosno drugi propis usaglasi sa Ustavom i zakonom, Ustavni sud neće objaviti odluku i rješenjem će obustaviti postupak.

Član 25 – Važeći član 46 ZUSCG-a određuje da se propisi donijeti za izvršavanje zakona i drugih propisa za koje se utvrdi da nijesu u saglasnosti sa Ustavom i zakonom neće primjenjivati od dana objavljivanja odluke Ustavnog suda, a da se izvršenje konačnih i pravosnažnih pojedinačnih akata donijetih na osnovu propisa koji se više ne mogu primjenjivati ne može ni dozvoliti ni sprovesti, a ako je izvršenje započeto, obustaviće se. Takva odredba unosi pravnu nesigurnost u ustavni poredak Crne Gore jer narušava koncept pravosnažnosti i izvršnosti pojedinačnih akata, uključivo sudskih odluka. Zato je neophodno da se ona izmijeni, ali i nomotehnički uredi. Obzirom na član 152 stav 2 Ustava (koji propisuje da "zakon ili drugi propis, odnosno pojedine njihove odredbe, za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nijesu saglasne sa Ustavom ili zakonom, ne mogu se primjenjivati na odnose koji su nastali prije objavljivanja odluke Ustavnog suda ako do tog dana nijesu pravosnažno riješeni"), u članu 25 dovoljno je tu ustavnu odredbu proširiti na način da se odnosi i na međunarodne ugovore. U tom se smislu članom 25 propisuje da se zakon ili drugi propis, odnosno pojedine njihove odredbe, za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nijesu saglasni sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno sa Ustavom i zakonom, ne mogu primjenjivati na odnose koji su nastali prije objavljivanja odluke Ustavnog suda ako do tog

dana nijesu pravosnažno riješeni. Takođe se propisuje da je dozvoljeno da se obustavi započeto, ali još uvijek nedovršeno izvršenje konačnih i pravosnažnih pojedinačnih akata donijetih na osnovu zakona ili drugog propisa, odnosno pojedine njihove odredbe, za koje je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da nijesu saglasni sa Ustavom i potvrđenim i objavljenim međunarodnim ugovorima, odnosno sa Ustavom i zakonom.

Član 26, član 27 i član 28 – U članu 149 tački 3 Ustava propisano je da Ustavni sud odlučuje "o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava". Suprotno toj odredbi Ustava, član 48 ZUSCG-a ograničio je podnošenje ustavne žalbe samo "protiv pojedinačnog akta državnog organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave ili pravnog lica koje vrši javna ovlašćenja ...". Ta je odredba ZUSCG-a u određenoj mjeri doprinijela i velikom broju predstavki iz Crne Gore pred Evropskim sudom, jer Ustavni sud, za razliku od Evropskog suda, nije pružao zaštitu ako nije postojao "pojedinačni akt". Međutim, praksa Evropskog suda pokazuje da povrede ljudskih prava i sloboda mogu biti učinjene ne samo "pojedinačnim aktima", nego i radnjama i propuštanjima nadležnih organa, što Ustav Crne Gore uzima u obzir jer, suprotno ZUSCG-u, ne ograničava zaštitu Ustavnog suda samo protiv "pojedinačnog akta". Može se raditi o konkretnim pojedinačnim radnjama (npr. o faktičnom oduzimanju zemljišta bez pravnog osnova ili o faktičnom deložiranju lica ili familije iz stana) ili o konkretnim propuštanjima (npr. o bezuspješnom vođenju neke istrage dugi niz godina ili o tome da su "crnogorski nadležni organi propustili da ulože adekvatne i djelotvorne napore da blagovremeno izvrše rješenje CSRN-a (Centra za socijalni rad iz Nikšića) i pravosnažnu sudsku presudu", kao što je zaključeno u § 90 presude Evropskog suda u predmetu *Mijušković protiv Crne Gore*), ali i o propuštanjima zakonodavca da u zakonu uredi neko pitanje koje je važno za ostvarenje ljudskih prava i osnovnih sloboda (npr. propuštanje zakonodavca da u porodičnom zakonu propiše djelotvoran mehanizam za utvrđivanje očinstva DNK metodom i protiv volje navodnog oca, kao što je bio slučaj u presudi Evropskog suda *Mikulić protiv Hrvatske*). Zato se članovima 26 i 27 ovog zakona ZUSCG dopunjava odredbama da se ustavna žalba može podnijeti i ako je povreda nastala radnjom ili propuštanjem. Članom 28 dopunjava se član 50 ZUSCG-a proceduralnim pravilima o rokovima za podnošenje ustavne žalbe u slučajevima povreda učinjenih radnjom ili propuštanjem. Razlikuju se dvije pravne situacije. Prvo pravilo glasi: ustavna žalba se podnosi u roku od 60 dana od dana prestanka trenutne radnje ili propuštanja kojim se povrijedilo ili uskratilo ljudsko pravo i sloboda zajemčena Ustavom, ako protiv te radnje, odnosno propuštanja nema djelotvornog pravnog sredstva (ako takvo sredstvo postoji primjenjuje se član 50. stav 1 ZUSCG-a, jer u tom slučaju postoji i pojedinačni akt kojim se u posljednjem stepenu odlučilo o tom sredstvu). Međutim, ako se ne radi o trenutnoj radnji ili trenutnom propuštanju, nego o radnji ili propuštanju koje neprekidno traje duže vrijeme, onda se ustavna žalba može podnijeti i dok ta radnja odnosno propuštanje traje, pod uslovom da podnosilac u ustavnoj žalbi argumentovano obrazloži zbog čega ta radnja odnosno propuštanje dovodi do trajne povrede nekog njegovog ustavnog prava, u čemu se trajna povreda tog ustavnog prava sastoji i da dokaže da protiv nje u pravnom poretku Crne Gore ne postoji djelotvorno pravno sredstvo. Te su pretpostavke usklađene sa praksom Evropskog suda kad taj sud odlučuje o trajnim povredama.

Član 29 i član 30 – Ovim se odredbama nomotehnički poboljšavaju odredbe člana 51 stav 1 (koji propisuje šta mora sadržavati ustavna žalba) i člana 53 (koji propisuje kojim se licima dostavlja ustavna žalba) ZUSCG-a. Njima se ne propisuju sadržajne izmjene važećih odredaba.

Član 31 – ZUSCG obezbjeđuje kasacioni učinak ustavne žalbe koji dovodi do ponavljanja postupka pred nadležnim sudom, što je u potpunosti u skladu sa Preporukom Komiteta ministara Saveta Evrope R(2000)2 u kojoj se između ostaloga navodi da su preispitivanje slučaja i ponavljanje postupaka "najdjelotvornija, ako ne i jedina sredstva za postizanje restitutio in integrum" (*Recommendation No. R (2000) 2 of the Committee of Ministers to member states on the re-examination or reopening of certain cases at domestic level following judgments of the European Court of Human Rights, adopted by the Committee of Ministers on 19 January 2000 at the 694th meeting of the Ministers' Deputies*). Član 56 ZUSCG-a propisuje da "kad Ustavni sud utvrdi da je osporenim pojedinačnim aktom povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčena Ustavom, usvojiće ustavnu žalbu i ukinuće taj akt, u cjelini ili djelimično, i predmet vratiti na ponovni postupak organu koji je donio ukinuti akt". Takođe je propisano da "ako je u vrijeme donošenja odluke Ustavnog suda prestalo pravno dejstvo osporenog pojedinačnog akta, Ustavni sud će odlukom utvrditi postojanje povrede kad nađe da je povrijeđeno ljudsko pravo ili sloboda zajemčeno Ustavom". Međutim, te je odredbe neophodno dopuniti jer na osnovu njih nije moguće u potpunosti reparirati štetne posljedice utvrđenih povreda ljudskih prava ili osnovnih sloboda, kako to zahtijeva Evropski sud od svake države stranke Evropske konvencije. Zato se u članu 31 propisuje da u slučaju kad donošenje novog pojedinačnog akta odnosno ponavljanje postupka ne može reparirati štetne posljedice povrede, sa jedne strane, i kad Ustavni sud samo utvrđuje postojanje povrede (jer je akt prethodno prestao važiti), sa druge strane, Ustavni sud će odlukom kojom se usvaja ustavna žalba odlučiti i o zahtjevu podnosioca ustavne žalbe za novčanu naknadu materijalne, odnosno nematerijalne štete na ime pravičnog zadovoljenja za pretrpljenu povredu, kada je takav zahtjev postavljen. Naknada se isplaćuje iz državnog budžeta u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva stranke za njenu isplatu. U samoj su odredbi navedeni primjeri takvih slučajeva (npr. kad je povreda učinjena radnjom ili propuštanjem nadležnog organa, a ne pojedinačnim aktom ili kad su povrede posljedica objektivnog stanja, kao što su uslovi života u zatvorima i sl.).

Član 32 – Član 32 Ustava propisuje da "svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom". Shodno tome, pravo na suđenje u razumnom roku je ustavno pravo koje je Ustavni sud dužan štiti u postupcima po ustavnim žalbama, nakon što su iscrpljena sva djelotvorna domaća pravna sredstva. Ovim se odredbom ispravlja praznina u ZUSCG-u koji ne sadrži nijednu odredbu koja bi regulisala nadležnost Ustavnog suda da štiti stranke u sudskim postupcima od povreda prava na suđenje u razumnom roku. Tom se odredbom propisuje da ustavnu žalbu može izjaviti lice koje smatra da mu je i nakon iscrpljivanja svih pravnih sredstava za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i dalje povrijeđeno pravo na suđenje u razumnom roku zbog toga što je njegovo pravno sredstvo odbijeno kao neosnovano, ili zbog toga što mu je dosuđen nesrazmjerno niski iznos novčane naknade radi pravičnog zadovoljenja, ili zbog toga što nadležni sud nije izvršio rješenje kojim je nadležni sudski organ u posljednjem stepenu odlučio o njegovom pravnom sredstvu za ubrzanje postupka u smislu

Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku. Dalje se propisuje nadležnost Ustavnog suda kad u postupku utvrdi da je ustavna žalba osnovana. Ustavni sud ovdje ima nekoliko ovlaštenja: da utvrdi povredu ustavnog prava podnosioca ustavne žalbe na suđenje u razumnom roku, da mu po potrebi dosudi novčanu naknadu na ime pravičnog zadovoljenja, odnosno da odredi nadležnom sudu rok za donošenje odluke. Posebno se propisuje dužnost Ustavnog suda da o broju primljenih ustavnih žalbi za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku i o svojim odlukama svakih šest mjeseci obavještava Vrhovni sud Crne Gore i Ministarstvo pravde Crne Gore. Ta je odredba važna jer je problem suđenja u razumnom roku problem pravosudnog sistema u cjelini koji je pod nadzorom ne samo Evropskog suda, nego je i pretpostavka za ispunjenje uslova iz Poglavlja 23 i 24 u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Član 33 – Ovom se odredbom preciznije uređuje pitanje sredstava za rad Ustavnog suda. Izmjene nisu suštinske prirode, ali su važne jer ukazuju na poseban položaj Ustavnog suda u ustavnom poretku Crne Gore.

Član 34 – Ova je odredba prijelaznog karaktera. Tom se odredbom propisuje da će se postupci odlučivanja o ustavnim žalbama započeti prije dana stupanja na snagu ovog zakona nastaviti po ovom zakonu.

Član 35 – Ova je odredba prijelaznog karaktera. Tom se odredbom razrađuju prvi izbori sudija Ustavnog suda koji se izuzetno sprovode na osnovu člana 5 Ustavnog zakona za sprovođenje Amandmana I do XVI na Ustav Crne Gore od 31. jula 2013. godine, a koji propisuje da će se javni pozivi za izbor svih sudija Ustavnog suda raspisati u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu tog Ustavnog zakona. Odredbama je propisano da se na te prve izbore sudija Ustavnog suda primjenjuju nova pravila izbora propisana ovim zakonom. Predviđa se da sudije Ustavnog suda čiji je mandat u toku mogu biti ponovo predloženi na tu funkciju u skladu sa tim novim pravilima izbora. Takođe se propisuje da će dan stupanja na funkciju novoizabranih sudija Ustavnog suda odrediti Skupština nakon što ih izabere. Skupština će istovremeno donijeti odluku da se danom stupanja na funkciju novoizabranih sudija Ustavnog suda dotadašnji sudije Ustavnog suda razrješavaju u skladu sa članom 5 stav 2 Ustavnog zakona. Na osnovu te odluke, za svakog dotadašnjeg sudiju Ustavnog suda nadležne stručne službe Skupštine izdaće pojedinačno rješenje o njegovim pravima i obavezama nakon prestanka funkcije. Dalje se propisuje izuzetak: ako u tom prvom postupku izbora po novim ustavnim pravilima Skupština ne izabere dovoljno sudija Ustavnog suda da bi Ustavni sud mogao uredno funkcionisati, Skupština donosi odluku da dotadašnji sudija sa najviše radnog iskustva u Ustavnom sudu, koji nije ponovo izabran, ili po potrebi više njih redom, nastavljaju obavljati funkciju sudije Ustavnog suda do izbora novog sudije, odnosno sudija Ustavnog suda, a najkasnije do isteka mandata.

Član 36 – Ova je odredba prijelaznog karaktera. Tom se odredbom propisuje da će Ustavni sud u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona uskladiti Poslovnik sa odredbama ovog

zakona, a da će se do usklađivanja Poslovnika primjenjivati Poslovnik Ustavnog suda Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", broj 33/09), ukoliko nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 37 – Ova je odredba prijelaznog karaktera. Tom se odredbom ovlašćuje Odbor za ustavna pitanja i zakonodavstvo Skupštine Crne Gore da u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona izradi njegov prečišćeni tekst. Taj se odbor takođe ovlašćuje: - da u postupku izrade prečišćenog teksta uskladi brojčane oznake članova u cijelom tekstu ovog zakona po redosljedu, i - da unutar članova svaki pojedini stav označi brojem u obostranoj zagradi – (1), (2), jer je nepostojanje tih oznaka veliki nomotehnički nedostatak važećeg teksta ZUSCG-a. Iako ova odredba nije uobičajena u dosadašnjoj parlamentarnoj praksi, i u tim pitanjima predstoji usklađivanje prakse sa evropskim standardima.

Član 38 – Ova je odredba završnog karaktera. Propisuje da ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

V FINANSIJSKA SREDSTVA KOJA JE POTREBNO OBEZBIJEDITI U BUDŽETU CRNE GORE ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva iz budžeta Crne Gore.